

Tisztelt Emlékezők, Hölgyeim és Uraim!*

A beszédemhez Pósa bácsitól kértem segítséget – ő nálam sokkal szebben tudott fogalmazni:

[Előszó a Gyermekversek c. kötethez, Szeged, 1886. május havában]

Mikszáth Kálmánnak szeretettel.

Kedves barátom! Tanácsodat megfogadtam és nem bántam meg. A gyermekeknek megint írtam egy verses könyvet. Olyan jól esik most, hogy hallgattam reád.

Ennek a könyvnek írása közben mindinkább meggyőződtem arról, mily nagy mulasztást követnek el a magyar költők, hogy nem írnak a gyermekeknek. Mennyi sok szép írónivalójuk volna!

A rengő bölcső, vesszőparipán nyargalászó papírcsákós lovag, bokrétát kötöző ábrándos kisleány csak úgy csillog a költészet zománcától. Az altatódaltól kezdve a haza- és szabadságszeretet magasztos érzelméig milyen tarka, változatos képek tárulnak itt föl! Mily nemes hivatást lehet itt betölteni nemzeti szellemben, könnyed költői formákban, a hamisítatlan népköltészet alapján.

A gyermekeknek szóló lant nem kicsinyleni való. Édes hangok, örök emberi dallamok ömölhetnek arról, ha a sziv is, a lélek is ott játszik húrjain.

Mosolygó aranymezőkön jár a gyermekköltő. Csupa derű, csupa fény itt minden. Még ami kis bánat van: az is szelíd bárányfelleg gyanánt vonul keresztül a kék boltozatos égen.

Nekem gyönyörűség volt itt járni, hallgatni a gyermekek galambkacagását s dalolni, mesélni a kis ártatlanoknak.

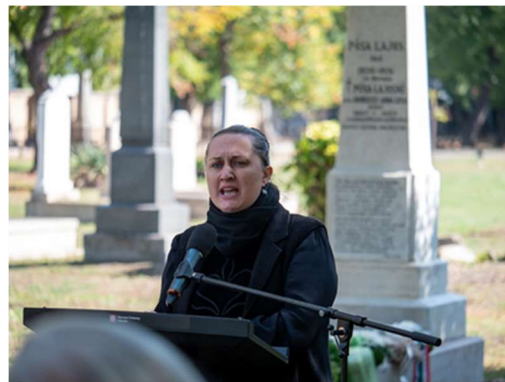
Milyen édes jutalom az aztán, mikor előmbe állnak azok a kisfiuk, kisleányok s verset mondanak nekem az én verseimből! Pedig némelyik még az á-bét is alig ismeri.

Ezt az örömet, kedves barátom, neked köszönhetem. Fogadd érte jó szívvel, szeretettel szerény kis könyvemet.

Pósa Lajos

Pósa Judit, Pósa Lajos szépunokahúga,
a Pósa Lajos Társaság elnöke

Bardócz Orsolya, Benedek Elek ükunokája, író,
mesemondó és előadóművész

Egy kis gömöri faluban, Radnóton látta meg a napvilágot.

Mikszáth szerint „... olyan vidék ez, hogy nehéz itt nem lenni poétának. Tehát nem is érdem. Minden poézist lehel. Zúg a szabadkai erdő, hallik az osgyáni harang, kár hogy elrontja a hangját Rima locsogása, amint füzes szegélye közt tovasuhan. Illat párolog ki a földből, s a füvek összebeszélnek a virágokkal ezen a helyen, hogy egyikből se nőjön kevesebb”.

Talán ezek a radnóti dombok, a hagyományokat tisztelő falusiak, az összetartó *Pósa-had* kellett ahhoz, hogy tiszta lélekkel tudjon később mesélni az ő fogadott gyermekeinek az egész Kárpát-medencében.

Nem lehet véletlen, hogy 1889 végén Benedek Elekkel, az erdélyi kis faluból származó íróval indítja meg Az *Én Ujságom* című gyermeklapot. Egy palóc és egy székely sorsszerű találkozása ez, hisz azonos gyökerekből táplálkozva, azonos értékeket vallva tudták magukhoz emelni a gyermekeket és megismertetni velük a mesék csodálatos világát.

Pósa Lajos: A gyermekekhez

[Az aranytollú madár nótái (1888) bevezető verse]

Adjon Isten, ami nincsen!

Újra betoppantam.

Bejártam a nagyvilágot,

Meglátszik-e rajtam?

Jártam erre, jártam arra.

Isten tudja: merre!

Hanem egyszer majd bekapott

Egy haragos medve.

Tudjátok-e: ki mentett meg?

Egy kicsike nyúlfi.

El is kezdtem tőle rögtön

Tudományt tanulni.

Oktatott a birkózásra

A fekete várban.

Addig-addig tanítgatott

Hogy a földhő' vágтам.

Úti lapu a talpamon,

Tovább mendegéltem –

Szivárványos utakon át

Gyöngyligetbe értem.

Aranytollú madár zengett

A virágos ágon:

Szép dalára lelkembe szállt

Ezer tündérálom.

Amit dalolt, mind leírtam

Diófakarszékben...

Kinyomtatták, kisbarátim,

Tanuljátok szépen!

Móczár Gábor, a Nemzeti Örökség Intézete főigazgatója

Dr. Harmath Artemisz, az Ifjúsági és Gyerekirodalmi Centrum igazgatója

... S ugyan ki ne akarta volna tudni, mit zengett az az aranytollú madár!? Gyermekek tízezrei várták hétről hétre a szebbnél szebb verseket és meséket Az *Én Ujságom* lapjain, ahová olyan irodalmárok írtak, mint Bársony István, Bródy Sándor, Gaal Mózes, Gárdonyi Géza, Herman Ottóné, Jókai, Krúdy, Mikszáth, Móra Ferenc, Rákosi Viktor, Sebők Zsigmond és még sorolhatnám... Pósa bácsi huszonöt esztendőn keresztül verselt, mesélt és válaszolt a kis olvasók leveleire, ellátva őket atyai jó tanácsokkal.

„A derék Pósa Lajos mindig utánam jött mindenüvé. Utánam született a világra, utánam járt egy évvel az iskolába Batyiban, ugyanazon padban ült, most pedig ugyanannál az asztalnál írta előttem fekvő verskötetét [Pósa Lajos költeményei, 1883], amely asztalnál én körmölgettem.” – írta róla Mikszáth, a Pesti Hírlapban [Egy jó fiatal poéta], nem sejtve, hogy „Pósika” majd a Fiumei úti sírkertbe is követi őt... Egymástól pár lépésnyire pihen a két palóc jó barát.

Pósa Lajos: Végbúcsú

[Az aranytollú madár nótái záró verse]

– Hol van a vándorbot?
Több nóta már nincsen,
Kis fiúk, kis lányok,
Áldjon meg az Isten!

– Ne menjen még bácsi!
Mondjon még egy mesét!
Hiszen csakúgy tudja,
Mint a pap a misét.

– Kisfiúk, kislányok,
Sorba mind elmondtam,
Mit az aranytollú
Madártól hallottam.

Kértem alkonyatkor,
Hajnalhasadáskor:
Mondjon még, mondjon még!
Azt mondta: majd máskor!

Elmegyek hát újra
A szép gyöngyligetbe –
Visszajövök, pajtás,
Ha lehet, kiskeddre.

Majd elmondom megint
Vagy itt, vagy valahol,
Mit az aranytollú
Tarka madár dalol.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Pósa Judit

Pósa Lajos följújtott síremléke

A megemlékezők egy csoportja

* Elhangzott a Nemzeti Örökség Intézete szervezésében Pósa Lajos följújtott síremlékénél tartott koszorúzó megemlékezésen, a költő-lapszerkesztő születésének 175. évében, 2025. szeptember 30-án, A Magyar Népmese Napján.

(A képek forrása: Nemzeti Örökség Intézete FB-oldala)